

Komentář k novele zákona o cenách a povinnostem cestovních kanceláří **vyplývajícím z ustanovení § 13a**

Dne 18. 11. 2009 nabyl účinnosti zákon č. 403/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů. Vedle jiných, pro podnikatelskou veřejnost velmi důležitých, ustanovení upravujících postupy cenových kontrolních orgánů a sankční řízení při porušení cenových předpisů, byl do zákona o cenách doplněn nový paragraf 13a, který upravuje postupy při informování o cenách ze strany cestovních kanceláří.

Nový paragraf zní:

„§ 13a

Informování o cenách při poskytování služeb cestovních kanceláří

Při nabídce a prodeji zájezdů^{9e)} musí prodávající spotřebiteli poskytnout informaci o konečné ceně zájezdu, která má být zaplacená. Je-li informace o ceně zájezdu tvořena z více složek, uvede prodávající také aktuální cenu všech oddělených složek. Nelze-li cenu některé složky zájezdu uvést, musí v nabídce zájezdu informovat o čase a místě zpřístupnění této ceny pro spotřebitele jiným vhodným způsobem.

---

^{9e)} § 1 zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.“

Je nutno připomenout, že oblast vztahů mezi prodávajícím (poskytovatelem služeb) a spotřebitelem (který nenakupuje zboží a služby v rámci svých podnikatelských aktivit) při sjednávání cen je upravena dvěma normami. Vedle zákona o cenách, který stanoví povinnosti prodávajícího v oblasti podávání informací o cenách, který určuje o jaké ceně a jakým způsobem ve vztahu k podmínkám prodeje (poskytování služby) má prodávající zpřístupnit informace o prodejní ceně, za kterou je spotřebiteli zboží (služba) v okamžiku nabídky nabízeno, je to zákon o ochraně spotřebitele (zákon č. 634/1992 Sb.), který jednak ukládá povinnost prodávajícímu (§ 12) poskytnout informace o cenách způsobem v souladu s cenovými předpisy, jednak prodávajícímu zakazuje uplatňovat prvky nekalých obchodních praktik (§ 4). V tomto smyslu se přijetím novely zákona o cenách nic nemění na povinnostech vyplývajících ze zákona na ochranu spotřebitele.

Smyslem nové úpravy obsažené v 13a zákona o cenách je, jak je uvedeno v důvodové zprávě k tisku 693 Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR: „Nová úprava má za cíl odstranit především praxi odděleného uvádění některých částek, které musí být povinně uhrazeny, jako jsou palivové, bezpečnostní a letištní poplatky v případě leteckých zájezdů.“

Nový paragraf 13a obsahuje tři věty. Věta první ukládá povinnost podat klientovi při nabídce a prodeji zájezdu informaci o konečné ceně, kterou má za zájezd, tzn. zájezd definovaný v zákonu č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský

zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, klient zaplatit v rozsahu služeb nabízených cestovní kanceláří. Zjednodušeně řečeno, musí to být v okamžiku podání informace o ceně cena konečná, při jejímž zaplacení v okamžiku podání informace o ceně klient nabízený zájezd v popisovaném rozsahu v nabídce katalogu (ve smyslu legislativní zkratky zavedené v § 10 odst. 1 zákona č. 159/1999 Sb.) může absolvovat, aniž by byl povinen hradit jakékoliv další přírážky, poplatky nebo jiné částky.

Věta druhá platí souběžně s větou první a ukládá jako další povinnost, pokud je informace o ceně zájezdu cestovní kanceláří vytvářena z více položek (např. z cenových informací více poskytovatelů služeb či z cenových informací o položkách, jejichž výše je zpravidla pohyblivá a jsou uplatňovány např. formou zvláštních tax) uvést rovněž ceny těchto jednotlivých složek.

Cílem uvedených ustanovení je přispět k naplnění požadavků stanovených Směrnicí č. 90/314/EHS o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy, která byla podstatnou měrou základem pro úpravu obsaženou v zákonu č. 159/1999 Sb. (Samotná směrnice stanoví, že členské státy mají mít „možnost přijmout nebo zachovat v oblasti souborných služeb přísnější předpisy pro ochranu spotřebitele.

Jestliže je úhrada určitých poplatků, služeb, koncipována tak, že je nutnou a nezbytnou podmínkou pro zahájení a konzumaci zájezdu (nastoupení do autobusu, odbavení na letišti, ubytování atd.) musí být taková částka zahrnuta do konečné ceny.

Existují případy, kdy by se jednalo o úhradu ceny či poplatku, – tzn. službu, která sama o sobě není složkou (službou) zájezdu. Takovouto nabízenou službou může být např. fakultativní výlet, fakultativní rozsah stravování, zprostředkování cestovního pojištění, zajištění víza, pobytových či lázeňských tax v některých zemích, které nejsou součástí zájezdu, klient si je může zajistit a uhradit jiným způsobem nebo je nevyžaduje či nepotřebuje (cizí státní příslušník bez vízové povinnosti, držitel dlouhodobého víza). Obdobně se bude postupovat v případě nabídky nadstandardních služeb, které nejsou součástí zájezdu (např. dopravní služby, stravovací služby, které se mohou, ale nemusejí využít), ale které je možno na základě individuálního přání zákazníka zajistit. Za nadstandardní služby formou příplatků se považují i příplatky za nadstandardní ubytování (např. příplatek za neobsazené lůžko, pokoj s balkonem, výhledem na moře apod.). V těchto případech nabídka takové služby, jejíž akceptace záleží na rozhodnutí spotřebitele, nebude zahrnuta v konečné ceně zájezdu.

Na druhou stranu např. poplatek za parkování autobusu, úhrada poplatků za vjezd autokarů do vymezených oblastí měst či rezervací (např. u poznávacích zájezdů) apod., nemůže být následně připočítávána k ceně zájezdu pro spotřebitele.

Věta třetí § 13a reflektuje skutečnost, že zajišťování služeb cestovních kanceláří představuje rozsáhlé portfolio služeb, které je nezbytné i s ohledem na soutěž na konkurenčním trhu. Může tedy docházet k případům, kdy u exotických zájezdů, zájezdů skládaných na míru atd., se mohou vyskytovat úhrady některých služeb, které objektivně nejsou známy v takovém časovém předstihu, aby se mohly stát součástí konečné ceny uváděné v katalogu. Může se jednat např. o zvláštní daně a poplatky spojené s turistickým ruchem, které jsou v příslušných zemích státními orgány nebo poskytovateli stanovovány

v pozdějších termínech těsně před zahájením turistické sezóny, přístavní poplatky, ceny některých dopravních transferů, které místní dopravci vyhledávají v termínech, kdy nabízené zájezdy cestovní kanceláře jsou již prodávány apod. Neexistence takových informací musí být objektivně prokazatelná (ustanoveními právních předpisů příslušných zemí, avíza lokálních dopravců, smlouvy s dodavateli atd.). V takovémto případě cestovní kancelář v katalogu informuje, že neopominutelnou součástí zájezdu jsou i tyto další služby, u nichž bude jejich cena známa tehdy a tehdy, že cena za tyto služby není součástí uváděné konečné ceny a že bude zveřejněna od termínu a na místě (způsobem), který v této informaci uvede

Specifický přístup bude vyžadovat uplatňování tzv. pobytových tax (a jim podobných) v současné době vybíraných (např. v Chorvatsku). V případě, že tuto taxu neplatí ubytovateli na základě uzavřené dohody za všechny své klienty podléhající ubytovací taxy cestovní kancelář, což se ale často u organizovaných pobytových zájezdů děje, je možno na taxu nahlížet jako na službu, která není složkou zájezdu, jejíž úhrada není automatickou podmínkou účasti na zájezdu (existují skupiny osob osvobozené od taxy zcela, mládež platí sníženou taxu atd.). V takovémto případě nebude tax součástí konečné ceny a cestovní kancelář informuje spotřebitele o této skutečnosti a povinnosti uhradit tuto ubytovateli na místě, pokud neprokáže nárok na osvobození podle platných právních předpisů. Jestliže CK provádí úhradu těchto tax sama obyvatelům a je součástí platby klienta za zájezd, stává se součástí ceny konečné, o které má být klient informován. S ohledem na různou cenovou výši jednotlivých tax v závislosti na osobě, která se účastní zájezdu nebo kombinaci osob v zájezdu, je možno konečnou cenu (včetně těchto tax) v nabídce v katalogu uvést pouze pro jednu vybranou kategorii osob (u které platí povinnost úhrady těchto tax v plné výši) a v poznámce slovy uvést skutečnosti nebo podmínky, pro které osoby nebo kdy povinnost úhrady taxy neplatí, nebo uvést informaci o slevě, která bude z uvedené konečné ceny pro tyto klienty poskytnuta. Není proto nutné uvádět celou množinu konečných cen lišící se pouze tím, že některé taxy jsou placeny některými klienty pouze částečně nebo vůbec ne (platí pro ně osvobození).

V případě zájezdů prodáváných za sníženou cenu, které nebyly naplněny poptávkou v předchozím období a bylo u nich provedeno snížení nabídkové ceny (označované jako last moment, last minute apod.), je možno jako tzv. akční výprodejovou cenu uvést pouze konečnou cenu.

Předmětem striktního uplatnění § 13a nejsou tzv. dynamické zájezdy (nebo také „forfaity“) tedy zájezdy na přání zákazníka, kdy zákazník si sám volí jednotlivé druhy služeb, z nichž si přeje zájezd vytvořit. Jedná se o aplikaci postupu podle věty třetí §13a, kdy rozumně nelze po CK vyžadovat, aby zkombinovala všechny potenciální možnosti volby zájezdu.

Účinnost novely zákona o cenách a aplikace nových pravidel

Vzhledem k tomu, že novela zákona nabývá účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů, neexistuje speciální úprava zajišťující určitou legisvakanci nově stanovených pravidel. Je proto třeba respektovat skutečnost, že v průběhu druhého pololetí roku 2009 již byly některé katalogy cestovních kanceláří na příští sezónu vydány, jiné již byly zadány do výroby. Pro posuzování platnosti nového ustanovení § 13a je třeba za rozhodné posuzovat datum předání zpracování katalogu grafickému (nebo obdobnému) studiu nebo přímo tiskárně. Pokud

k tomuto úkonu došlo před účinností zákona, budou informace obsažené v katalogích posuzovány podle stávajících právních předpisů (totéž platí přiměřeně pro cenové informace v katalogích na webových stránkách).

V praxi to bude znamenat, že po určité období mohou současně existovat katalogy různých cestovních kanceláří obsahující cenové informace podle dosavadní úpravy a podle nových pravidel.

Vztah novely zákona o cenách a zákona o ochraně spotřebitele

Opakovaně je třeba zdůraznit, že zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, platí beze změny dále a ze strany kontrolních orgánů oprávněných ke kontrole dodržování jeho ustanovení (v daném případě ČOI) není důvod pro změnu jejich postupů.

Naprosto nic se nemění v přístupu ke kontrole nekalých obchodních praktik upravených v zákonu o ochraně spotřebitele, kdy nadále budou provinění proti těmto ustanovením postihována stejně jako dosud.

Zákon o ochraně spotřebitele v daném odvětví služeb kontrolují orgány České obchodní inspekce, dodržování zákona o cenách kontrolují cenové kontrolní orgány, tedy MF, finanční ředitelství, kraje a obce.